

Bedrivs av: Verksamhetschef Karin Holmin Verksamhetschef Annika Eriksson	Löpnr Ange löpnr.	Dokumentklass Ange dokumenttyp.	Version Ange version n.n.	Sida 1(4)
Författare Företagssköterska, Ann Knutsson Birt.verksamhetschef VoO Jolanta Sörebäck			Datum: 2018-11-30	Datum fastställande: Ange datum
Sakgranskare MAS, Gurli Edlund och Bitr.verksamhetschef HoS Ing-Britt Madsen				

Rutin vid risk för blodsmitta

Överföring av blodsmitta kan ske via direkt eller indirekt kontakt med blod eller andra kroppsvätskor från en annan individ och om man inte kan utesluta att personen är smittbärande, finns smittorisk.

Denna rutin innehåller:

- exempel på risksituationer
- så här gör du som utsatts för blodsmitta
- chefens ansvar
- tjänstgörande sjuksköterska – dagtid vardagar
- tjänstgörande sjuksköterska – kvällar, nätter och helger
- kommunhälsans ansvar
- förebyggande åtgärder
- om du behöver fråga om blodsmitta – ring

EXEMPEL PÅ RISKSITUATIONER	<p>Om du i ditt arbete råkat ut för en risksituation av den typ som beskrivs i nedanstående exempel, följ nedanstående rutin.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Om du stuckit dig på använd injektionsnål. • Om du skurit dig på använt rakblad, krossat provrör med blod eller annat provmaterial. • Om du fått blod på skadad hud eller på hud med akne, eksem etc. • Om du fått stänk av blod eller saliv på slemhinnor, t ex i ögon eller mun. • Om du blivit biten av annan person så att sår uppstått. • Om du har blivit riven av annan person med såriga eller blodiga händer så att sår uppstått
SÅ HÄR GÖR DU SOM UTSATTS FÖR RISK FÖR BLODSMITTA	<ul style="list-style-type: none"> • Om du har stuckit dig eller om ett sår uppstått utifrån de beskrivna risksituationerna: Ska du tvätta dig snarast med rikliga mängder tvål och vatten. Desinficera med 70 %-ig handsprit. • Om du fått stänk av blod eller kroppsvätskor i ögon, mun eller på slemhinnor: Ska du skölja med rikliga mängder vatten eller koksaltlösning. • Om du utsatts för risk för blodsmitta under dagtid en vardag: Meddela omedelbart din chef. Om din närmaste chef inte är på plats: ta kontakt med ansvarig sjuksköterska samt ta kontakt med Kommunhälsan. Glöm då inte att därefter meddela din närmaste chef så snart han eller hon är på plats. • Om du utsatts för risk för blodsmitta under kvällstid, natt eller helg: meddela omedelbart tjänstgörande sjuksköterska. Meddela närmaste chef närmaste vardag som omgående tar kontakt med Kommunhälsan för vidare handläggning.

<p>CHEFENS ANSVAR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Chefen ansvarar dagtid vardagar för att ta kontakt med tjänstgörande sjuksköterska som i sin tur ansvarar för att akuta stickskadeprover tas på indexpatienten (den brukare som medfört en risksituation för blodsmitta). • Chefen ansvarar för att medarbetare som blivit utsatt för risk för blodsmitta kommer i kontakt med Kommunhälsan. • Chefen ansvarar för att omedelbart meddela Kommunhälsan resultatet på stickskadeproverna på indexpatienten. • Chefen och aktuell personal ska tillsammans göra en arbetsskadeanmälan. • Chefen har till ansvar att rapportera avvikelser och tillbud i aktuellt avvikelssystem, både som hälso- och sjukvård och arbetsmiljö. • Chefen har till ansvar att arbeta aktivt för att förebygga risker för blodsmitta och att se till att föreskriften AFS 2018:4 Smittrisker efterlevs. • Chefen har till ansvar att se till att alla medarbetare har kännedom om denna rutin och att den efterlevs.
<p>TJÄNSTGÖRANDE SJKSKÖTERSKA DAGTID VARDAGAR</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ta stickskadeprov på indexpatienten (den brukare som medfört en risksituation för blodsmitta) efter att samtycke inhämtats. Detta ska ske akut! Använd akutremiss och kryssa för Stickskada under rubriken Viruskontroller. • Om provtagning på indexpatienten ej kan utföras, meddela omedelbart Kommunhälsan. • Stickskadeprovet ska omgående transporteras till laboratoriet för analys. • Laboratoriet lämnar Akutsvar inom några timmar till den som står som beställare på remissen. Dagtid är beställaren den vårdcentral som indexpatienten tillhör. Dag innan helg och röd dag efter 12:00 ska primärvårdsjouren stå som beställare. • Ansvarig sjuksköterska har till ansvar att bevaka provsvaret hos vårdcentralen och därefter meddela svaret till arbetsledningen. • Om provsvaret inte är klart inom dagtid, har provtagande sjuksköterska till ansvar att säkerställa att provsvaret bevakas dagen efter och levereras till arbetsledningen inom 24h från skadetillfället.

TJÄNSTGÖRANDE SJKSKÖTERSKA KVÄLLAR, NÄTTER OCH HELGER	<ul style="list-style-type: none"> • Ta stickskadeprov på indexpatienten (den brukare som medfört en risksituation för blodsmitta) efter att samtycke inhämtats. Detta ska ske akut! Använd akutremiss och kryssa för Stickskada under rubriken Viruskontroller. • Om provtagning på indexpatienten ej kan utföras, meddela omedelbart Primärvårdsjouren. Primärvårdsjouren ansvarar för fortsatt handläggning. • Stickskadeprovet ska omgående transporteras till laboratoriet för analys. • Dag innan helg eller röd dag efter 12:00 ska primärvårdsjouren stå som beställare. Det går bra att skriva primärvårdsjouren för hand på remissen. Laboratoriet lämnar Akutsvar inom några timmar till den som står som beställare på remissen. • Tjänstgörande sjuksköterska har till ansvar att bevaka provsvaret hos primärvårdsjouren. • Om negativt provsvar, meddelar sjuksköterskan provsvaret till medarbetaren som utsatts för en risksituation. • Om positivt provsvar på indexpatienten, ansvarar primärvårdsjouren för fortsatt handläggning. Tjänstgörande sjuksköterska ansvarar för att överlämna kontaktuppgifter till primärvårdsjouren gällande medarbetaren som utsatts för risk för blodsmitta.
KOMMUNHÄLSANS ANSVAR	<ul style="list-style-type: none"> • Kommunhälsan ansvarar för att ta 0-prover (blodsmittkontroll, stickskada) på alla medarbetare som utsatts för risk för blodsmitta. • Kommunhälsan ansvarar för att lämna information till medarbetaren som utsatts för risk för blodsmitta om hur den framöver kan arbeta förbyggande. • Utifrån provsvaret på indexpatienten (den brukare som medfört en risksituation för blodsmitta) ansvarar Kommunhälsan dagtid för fortsatt handläggning och uppföljning. • Kommunhälsan erbjuder arbetsgivaren en kortare utbildning om blodsmitta och hur man kan arbeta förebyggande.

FÖREBYGGANDE ÅTGÄRDER	<ul style="list-style-type: none"> • Följ alltid basala hygienrutiner • Vid arbetsmoment som medför risk för blodsmitta ska relevant skyddsutrustning användas. Exempel på detta är handskar anpassade efter arbetets art, vid risk för stänk används skyddsförkläde och visir eller motsvarande stänkskydd (AFS 2018:4 AFS 2012:7). • Sätt aldrig tillbaka skyddshylsan på kanyl som använts till patient. • Använd alltid produkter med integrerad säkerhetsfunktion om de finns tillgängliga eller andra tekniska hjälpmedel som används för att minska risken för stick- och skärskada, ex. nålavknipsare till insulinsprutor (AFS 2018:4 och AFS 2012:7). • Vid arbetsmoment som medför risk för blodsmitta se alltid till att ha behållaren för stickande och skärande avfall nära dig och lägg omedelbart de vassa föremålen i behållaren för stickande och skärande avfall (AFS 2018:4 och AFS 2012:7). Följ producentens instruktion om hur mycket burken ska fyllas (SOSFS 2005:26, Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården).
OM DU BEHÖVER FRÅGA OM BLOD- SMITTA, RING	Kommunhälsan, Sundsvalls kommun Tel: 060-19 21 45, måndag-fredag, kl. 08.00-16:30 Primärvårdsjouren, Tel: 1177, måndag-fredag, kl. 17:00-22:00, helger 09:00 – 22:00. Smittskyddsenheten, Sundsvalls sjukhus Tel: 060-13 52 41, måndag-fredag, kl. 08.00-16.00 Övriga tider och helger Sekundärjouren Infektionsjouren Via akutmottagningen, Sundsvalls sjukhus, tel: 18 10 00, efter kl 20.00 ring akutmottagningen